

Višňa P, Hoch J et al. Traumatologie dospělých. Příprava ke zkouškám z chirurgických oborů. Praha: Maxdorf 2004. 157 stran. ISBN 80-7345-034-8.

Koncem roku 2004 předložili pražští autoři Chirurgické kliniky 2. lékařské fakulty UK svou publikaci, která je na obálce označena jako *příprava ke zkouškám z chirurgických oborů*, na titulní straně textu pak *učebnice pro lékařské fakulty*. Cílem publikace je předložit studentům medicíny a mladým lékařům připravujícím se na atestaci v oboru chirurgie (jejíž součástí jsou základní znalosti z traumatologie) přehledný manuál celého oboru.

Učebnice je napsána velmi přehledně a je ilustrována 103 obrazy, většinou skicami (autor D. Pilous), a RTG-snímky. Tabulky usnadňují pochopení textu. Text je doplněn rejstříkem, který ulehčuje rychlou orientaci.

Obvyklým způsobem je text dělen na 2 části: *obecná traumatologie* (zlomeniny, rány, popáleniny, zobrazovací metody, polytrauma) a *speciální traumatologie* (poranění horní končetiny, poranění páteře a pánve, poranění dolní končetiny, poranění hlavy a poranění hrudníku a břicha). Text je opatřen seznamem použitých zkratk. Při popisech *poranění hrudníku a břicha* uvádějí autoři přehledné terapeutické algoritmy. Je na škodu, že právě tyto přehledné algoritmy chybějí v kapitolách *polytrauma*, *pora-*

nění pánevního kruhu, *popáleniny* a *otevřené zlomeniny*: špatný algoritmus ošetření může vést k fatálnímu závěru. Pochvalu si ovšem zaslouží uvádění všeobecně uznávané a použité klasifikace zlomenin, poranění a jejich komplikací.

Je téměř nemožné v traumatologickém manuálu pro studenty a mladé chirurgy na všechny problémy v traumatologii poukázat, některé jsou popsány rozsáhleji, jiné zase jen nastíněny. Recenzent například pokládá rozsáhle uváděnou klasifikaci zlomenin horních krčních obratlů za až zbytečně podrobnou, naopak čtenář se nic nedoví o komplexnosti a zákeřnosti poranění míchy a možnostech její ucelené ošetrovateľsko-rehabilitační péče. Student se sice doví, jaké jsou normální hodnoty nitrolebečního tlaku (ICP), nedoví se ovšem, jakým způsobem se tlak měří a jaké jsou indikace k jeho měření. Na závěr bych chtěl podotknout, že autoři neuvádějí pro „*další studium problematiky*“ údaje o prohlubující literatuře.

Kniha je přehledně psanou učebnicí, která dává odpověď na řadu otázek, které používají lékařské fakulty v naší republice u rigorózních zkou-

šek v oboru chirurgie. Student získá nutné údaje o typech poranění, jejich diagnostice a terapii, méně se dozví o způsobu rehabilitace a prognóze poranění. Předložená publikace není diagnosticko-terapeutická „kuchařka“ pro mladého chirurga, kterou by mohl nosit během služby v kapse. O to ale autoři ani neusilovali. V knize ruší nápadné barevné firemní inzerce, které se při rychlém prolistování vždy ukazují první. To je však smyslem inzercí a bez sponzorů dnes knihu vydávat asi nejde. Tato otázka je ovšem problémem vydavatele.

Knihu doporučuji všem studentům, mladým lékařům a na úrazové chirurgii zainteresovaným nelékařům, které si musí rychle a efektivně zajistit přehled a základní znalosti v oboru úrazové chirurgie. Za to patří autorům dík. Dík patří samozřejmě i nakladatelství za pěknou přípravu učebnice a přehledný tisk.

prof. MUDr. Peter Wendsche, CSc.
klinika traumatologie LF MU a Úrazové nemocnic, Brno
e-mail: p.wendsche@unbr.cz

Doručeno do redakce: 1. 2. 2005

Mašata J, Jedličková A et al. Infekce v gynekologii a porodnictví. Praha: Maxdorf 2004. 371 stran. ISBN 80-7345-038-0.

Tato čerstvě vydaná monografie je velmi pozitivním počinem nakladatelství Maxdorf. Publikace týkající se tematiky zánětu v gynekologii a porodnictví jsou velmi častým námětem jak původních prací našich i zahraničních autorů, tak kompilačních publikací vycházejících v mnoha ko-

merčních i nekomerčních periodikách. Vzniká tak vskutku lavina informací, ve kterých se gynekolog, který se rutinně zabývá jak ambulantní, tak hospitalizační léčbou pacientek, velmi snadno ztrácí a jen velmi obtížně si vytváří vlastní ať už správné nebo méně správné guideli-

nes léčby infekcí. Jak se potom v této situaci orientuje odborník hraničního oboru, který se s těmito pacientkami setkává také? Od doby publikace Koletovy monografie na podobné téma uplynulo již 6 let a při tempu vývoje vědeckého poznání v této oblasti již bylo načase, aby vznikla sumarizační

práce, která by up to date poznatky utřídila a připravila k praktickému využití. Tento požadavek kniha Mašaty a Jedličkové splňuje.

Kniha je vydána v praktickém malém formátu. Graficky a formálně je na vysoké úrovni, je přehledná a čtenář se v ní velmi snadno orientuje. K orientaci napomáhá jak rejstřík pojmů, tak seznam zkratek a bohatý seznam 430 položek vesměs recentní literatury. Text doprovází a doplňuje zdařilá obrazová dokumentace v černobílém i v barevném provedení. Nutným doplňkem je i inzerce, která v tomto případě nejen barevně doplňuje text, ale svými informacemi převážně v návaznosti na téma infekce (ale ne vždy) vytváří součást zdroje informací. Informaci nepostrádají ani krátké profesní životopisy dvou hlavních autorů (ať čtenář ví, s kým má co do činění). V zahraničí, ale i někdy u nás jsou součástí životopisných údajů fotografie těch, o kterých je pojednáváno.

Vlastní odborný text je logicky členěn od obecného ke speciálnímu, od gynekologické problematiky k porodnické. Na několika místech je zvláště probrána oblast infekcí močových cest. Zcela zákonitě a velmi správně uzavírá velké kapitoly textu kapitola o antiinfekční léčbě s přehlednou současnou klasifikací antibiotik včetně jejich farmakokine-

tických vlastností, interakcí, indikací, kontraindikací a aplikačních schémat. Jsou zdůrazněna a popsána specifika ženského organismu a těhotenství.

První autor v sobě nezapřel orientaci spíše gynekologickou než porodnickou, a to zejména ve větším rozsahu gynekologické problematiky poněkud na úkor porodnické. Speciální část monografie týkající se gynekologie má logickou strukturu od popisu zevních infekcí genitálu směrem do pánve s moderně probranou relativně nedávno ustanovenou nozologickou jednotkou – pánevní zánětlivou nemocí (pelvic inflammatory disease – PID). V oblasti sexuálně přenosných nemocí mně poněkud chybí alespoň zmínka (sexually transmitted diseases – STD), které sice nemají genitální symptomatologii, nicméně jsou pohlavně přenosné (hepatitis B) a těch onemocnění, která sice v naší populaci nejsou častá, přesto ale STD jsou (scabies, pediculosis pubis a další). Snad by bylo také vhodné věnovat pozornost nejen léčbě těchto stavů, ale také prevenci. Mnohým z výše popsaných stavů je možno předcházet. Na poli prevence těchto onemocnění bylo v euroatlantické oblasti vyspělých států podniknuto mnoho aktivit, které vedly ke snížení frekvence zejména nejzávažnějších zánětlivých onemocnění

ženského genitálu. V této oblasti je velký rozdíl mezi vyspělými a rozvojovými se zeměmi.

K porodnické části knihy je možno mít více výhrad jak k obsahové, tak k formální stránce. Infekce v graviditě jsou jedním ze základních kamenů současného porodnictví a podílejí se význačnou měrou na perinatálních výsledcích. Klasifikace těhotenských infekcí by měla být systematictější a kompletnější. Za zmínku by stály změny imunologických mechanismů v těhotenství a další specifika těhotné a vyvíjejícího se plodu ke vzniku infekce. Kapitola infekční onemocnění v šestinedělí bych asi nezačínal klinickým postupem při stanovení původu teploty v šestinedělí. Infekce v šestinedělí má multisymptomatický počátek. I přes tyto výhrady poskytuje tato část knihy důležité informace k praktickému použití v rutinní léčbě těhotné a nedělky.

Jsem přesvědčen, že kniha je přínosem k rozvoji našeho oboru a autorům přeji hojnost čtenářů a mnoho vyléčených zánětlivých gynekogicko-porodnických pacientek.

prof. MUDr. Aleš Roztočil, CSc.
gynekogicko-porodnické oddělení
Nemocnice Jihlava
e-mail: roztočila@nemji.cz

Doručeno do redakce 9. 1. 2005

Hronek M. Výživa ženy v období těhotenství a kojení. Praha: Maxdorf 2004. 309 stran. ISBN 80-7345-013-5.

Téma právě vyšlé publikace je v odborném porodnickém písemnictví alespoň v české oblasti „Popelkou“. Tematikou výživy těhotné a nedělky se s daleko větším elánem věnují jak porodní asistentky, tak různé laické organizace a uskupení. Dočíst se alespoň v orientační formě o údajích uvedených v této knize je možno spíše na stránkách Betyňky než v České gy-

nekologii. Je proto zásluhou autora, že shrnul v přehledné monografii současné poznatky v této oblasti, a to ve formě vhodné jak pro lékaře porodníky a neonatology, tak pro porodní asistentky, dětské sestry a při dobré vůli také pro laiky a pro ty, o kterých se jedná – těhotné a nedělky.

Obsah knihy má logickou strukturu od základních změn v organismu

ženy během těhotenství, přes specifika výživy v prekoncepčním období, těhotenství a za laktace. Navazuje speciální část tvořená biochemií a dietologií jednotlivých komponent stravy těhotné. Nejde jen o kompilační práci z literárních údajů. V textu je začleněna i původní práce autora týkající se stavů výživy těhotných žen v ČR se zajímavými a alarmujícími